

Соціально-психологічні особливості релігійності студентів

У статті представлено результати емпіричного дослідження релігійності студентської молоді. Виявлено наявність кореляційного зв'язку між рівнем задоволення потреб і релігійними цінностями студентів. Релігійність досліджуваних студентів характеризують високі показники самооцінки значущості релігійних цінностей, позитивні оцінки своїх стосунків з Богом та прагнення до розвитку своєї релігійності. Водночас – спостерігається низький рівень дотримання релігійних практик, відсутність глибокого відчуття приналежності до Церкви та низька оцінка значення Церкви як інституції. Результати дослідження підтверджують тенденцію до більш внутрішньої, позаінституційної релігійності у студентів.

Ключові слова: релігійні та життєві цінності, образ Бога, релігійність.

В статье представлены результаты эмпирического исследования религиозности у студентской молодежи. Обнаружено наличие корреляционной связи между уровнем удовлетворения потребностей и религиозными ценностями студентов. Религиозность студентов характеризуют высокие показатели самооценки значимости религиозных ценностей, позитивные оценки своих отношений с Богом и стремления к развитию своей религиозности. Одновременно – наблюдается низкий уровень соблюдения религиозных практик, отсутствие глубокого ощущения принадлежности к Церкви и низкая оценка значения Церкви как институции. Результаты исследования подтверждают тенденцию к более внутренней, позаинституционной религиозности у студентов.

Ключевые слова: религиозные и жизненные ценности, образ Бога, религиозность.

Духовність та релігійність все ще залишається маловивченою, описаною та зауваженою темою у психології в Україні. Глибинні переживання, духовні устремління особистості потребують більш уважного наукового вивчення. Помітним для психологів є недооцінка ролі, значення та потенційних можливостей, які має релігійний світогляд людини. Використання релігійних переживань у процесі психологічного консультування та психотерапії є доволі малопоширеним. Тому актуальним є вивчення особливостей релігійності людини для більш цілісної психотерапії та віднайдення

людиною свого особистісного здоров'я. Релігійність студентської молоді заслуговує на особливу увагу, адже молодість є часом остаточного формування світогляду людини. У цей період частим є переживання релігійних криз, переосмислення цінностей та закріплення свого ставлення до Бога, церкви та релігійних практик.

Релігійність, цінності та система світогляду. Релігійність (установки, пережиття, стосунки людини з трансцендентним Богом) аналізується як результат когнітивного, емоційного та біхевіорального досвіду особистості. У сучасній психології релігії можна виділити наступні концепції релігійності: концепція релігійних пізнавальних стилів (Д.Гютсебаут), концепція релігійності як пошуку значення (К.Пергамент), релігійність як система особистих релігійних конструктів (С.Хубер), концепція релігійності як інтегруючого чинника (Р.Еммонс), концепція релігійності як чинника, що скеровує функціонування особистості (З.Хлевінський) та концепція релігійності як системи значень (С.Парк).

С.Хубер виокремив наступні виміри релігійності: зацікавленість релігійною проблематикою (охоплює думки, рефлексії, роздуми на релігійні теми); релігійні переконання (суб'єктивна оцінка ймовірності існування трансцендентної дійсності та інтенсивність релігійних установок, сила релігійних переконань); молитва (здатність підтримувати індивідуальний, особистісний діалог з Богом; участь у молитовних практиках); релігійний досвід (частота відчуття присутності Бога у житті, переконання про те, що Бог бере участь у щоденному житті людини); культ (суспільний вимір релігійності, який виражає суб'єктивну цінність релігійного культу для людини, важливість пережиття богослужіння та почуття зв'язку з релігійною спільнотою) [3].

Людське існування здійснюється у ставленні до цінностей. Кожна людина відчуває потребу утворення собі певного світогляду. Цінності творять ієрархічну систему, яка є організацією переконань про цілі існування та способи їх досягнення. Систему цінностей важко переорганізувати, адже вона належить до центральної системи переконань, які творять особистість. Кожна зміна в цій системі приводить широкі перетворення в установках та поведінці людини. Релігія, якщо переживається глибоко, приносить істотний зміст, на якому будується світогляд людини [7]. За М.Рокіч цінності займають найбільш центральну позицію в організації особистості. Вони здійснюють функції регуляції поведінки та спрямовують діяльність системи пізнання. Цінності є критерієм діяльності та прагнень, становлять основу морального оцінювання. Людина, творячи свою систему цінностей, класифікує одну з них як більш

основу (цінну, важливу) від інших, тобто певні цінності займають позицію більш центральну, а інші більш периферійну. У дорослої зрілої людини ця система є сталою, адже вона стисло поєднана з філософією життя, формувалася впродовж багаторічного досвіду. Зміни у системі цінностей не можуть однак бути великими, адже це свідчило б про їх нетривалість, брак особистої зрілості. Місце цінності у системі (їх центральність) визначає також ступінь їх придатності до змін. Чим центральніше розташована цінність, тим важче її змінити. Її зміна приводить до значної зміни у цілій системі, установках та поведінці людини [6].

Система цінностей поєднана з релігійною орієнтацією. Проникнення релігійних цінностей до системи життєвих цінностей виникає, між іншим, з пошуку сенсу життя, що відбувається в процесі формування та дозрівання особистості. Прагнення до зрілості, до актуалізації усіх своїх можливостей, до щоразу повнішого існування, за А. Маслоу, пов'язане з релігійними ідеалами, які ставлять на найвищі позиції цінності добра, любові, правди та краси. Система цінностей сповнює функцію чинника, який інтегрує різномірні функції особистості і водночас скеровує активність особистості на реалізацію її головних цінностей, надає сенс життю [1].

Світогляд складається з цінностей, які визначають та мотивують поведінку людини. Світогляд є систематизованим поглядом на себе та світ, свідомою структурою, яку людина здобуває та формує в процесі свого розвитку. Утворення індивідуальної системи цінностей залежить від багатьох чинників. Безпосередній вплив на формування світогляду має спосіб родинного виховання та життєвий досвід особистості. У подальшому періоді розвитку головним чинником стає середовище, яке представляє певну модель культури. Немає єдиної, всюдисущої моделі, людина сама вибирає серед багатьох існуючих моделей та формує свою власну. Остаточним чинником, який формує світогляд особистості (система найважливіших цінностей), є її індивідуальна активність. Людина може активно пристосовуватися до усіх оточуючих впливів і сама визначити через власний вибір свою систему цінностей. Релігійно зріла особа сама формує свій світогляд. Релігія надає лише матеріал, визначаючи водночас, що з її точки зору є цінністю. Релігійно зріла особистість має сформовану систему цінностей, в склад яких входять релігійні цінності, займаючи в ній центральні (одні з найважливіших) місця [7].

Особливості релігійності періоду молодості. Гармонізація філософських, моральних та релігійних поглядів, верифікація та переосмислення життєвих планів та цінностей, остаточне форму-

вання світогляду відбувається, на думку психологів, саме у студентському віці (період молодості, вік 17-24 роки). У цей час відбувається більш раціональний та менш емоційний, ніж у попередніх роках перегляд життєвих планів та цінностей. Основними чинниками розвитку виступає власна активність, яка проявляється у самостійному осмисленні та індивідуальному філософському пошуку. Ю.Макселон [4] виділяє також наступні чинники, котрі відіграють важливу роль у релігійному розвитку студентської молоді: досвід, потреби, емоції та соціальні групи. Остаточно невизначеним залишається питання динаміки релігійності в періоді молодості. Загалом вважається, що після 18 років відбувається спад релігійності, який перероджується у відродження релігійності після тридцятого року життя.

Період розвитку релігійності у часі доростання часто називається періодом релігійної автентичності (правдивості), індивідуально-рефлексійної віри. У цьому часі згідно Ч.Валеси [8, с. 132-136] формується особиста та автономна релігійність. Правдивість релігійності цього періоду полягає у відповідності релігійної поведінки до внутрішніх ідеалів та принципів. Релігійні переконання та практики стають щораз більш справжніми, добровільними, оскільки щораз більше походять від самої людини, і вже не є лише формою пристосування до суспільних норм і переконань. Спостерігається тенденція до втрати наївної віри та переходу до більш зрілої віри. Релігійність студентської молоді часто супроводжується спонтанністю та відкритістю, радикальною щирістю, вразливістю та безпосередністю. Розвиток релігійності молоді може характеризуватися сильним прагненням контакту з Богом, інколи навіть релігійним наверненням [8]. Результати досліджень студентської молоді у Польщі показують, що під час навчання суттєво не змінюється релігійність глибоко віруючих, водночас зменшується відсоток студентів із слабо вираженою релігійною позицією, зростає число осіб, котрим є байдуже до релігії. У цьому віці також зустрічається найбільше конфліктів, сумнівів, релігійних криз, котрі можуть закінчитися у майбутньому зміцненням або втратою віри [2, с. 54-55].

Паскарелла та Терензіні [5] виокремили такі особливості студентів коледжів: пошук власної ідентичності; особлива інтенсивність перегляду й зміни цінностей та переконань; зменшення релігійних установок, цінностей та поведінки; вплив факультету навчання на зміну цінностей студентів та характер релігійного заангажування.

Результати проведеного дослідження. Соціально-психологічне дослідження релігійності студентської молоді проводилося у

Львівському національному університеті імені Івана Франка (філософський факультет, факультет іноземних мов, факультет прикладної математики) та Українському Католицькому Університеті (надалі УКУ) – історичний та богословський факультет). У дослідженні взяло участь загалом 116 студентів у віці від 16 до 22 років. В межах дослідження вирішувалися такі завдання: проаналізувати особливості релігійних і життєвих цінностей студентів; дослідити особливості образу Бога у студентів; дослідити динамічний (індивідуальний) та спільнотний характер релігійності студентів.

Для дослідження релігійного заангажування застосовано “Шкалу релігійного заангажування” З.Голана. Інтегральний характер релігійних установок, переважаючи релігійні цінності досліджувалися “Опитувальником релігійних цінностей” С. Токарського. Спільнотний і динамічний характер релігійності досліджувався за допомогою частини “Шкали зрілості релігійних установок” Р.Яворського. Переклад методик здійснила О.Яремко. Додатковим знаряддям за допомогою якого досліджувалася роль віри та релігійних практик у житті студентів була спеціально складена анкета.

Роль віри та участі в релігійних практиках у житті студентів: Результати здійсненого нами дослідження вказують на те, що 70 % досліджуваних студентів вважають себе віруючими людьми, 5 % – вважають, що вони є невіруючими, 20 % – вважають себе частково віруючими. Решта досліджуваних не визначилися стосовно своєї віри. Отже, можна говорити, що для більшості студентів властивим є ідентифікація себе як релігійної особи, хоча все ще можливими є випадки відсутності такої ідентифікації, або ж слабке усвідомлення своєї приналежності до певної віри. Результати дослідження показали, що для переважаючої більшості досліджуваних студентів віра є основою світогляду, для 26 % – віра є сімейною традицією, і лише 4 % досліджуваних зазначили, що віра не має особливого значення у їх житті. Одержані результати в значній мірі суперечать поширеному у суспільстві стереотипові про спад або відсутність релігійності, віри у сучасній студентській молоді.

Особливо значну та важливу роль у формуванні релігійності відіграє сімейне виховання та стосунки з батьками. На думку більшості досліджуваних студентів (64 %) віру у Бога їм привила родина, 21 % досліджуваних сказали, що вони самі прийшли до віри. 11 % досліджуваних зазначили, що їх віра у Бога сформувалася в результаті особливого життєвого випадку, і для 9 % – віра була сформована за допомогою друзів, знайомих, учителів.

На запитання “Чим є для Вас особисто молитва?”, студенти відповіли: “внутрішньою потребою” (41 %); “сімейною традицією” (38 %); “щоденним християнським обов’язком” (36 %); “немає особливого значення” (7 %). Свята Сповідь та Євхаристія є внутрішньою потребою для 41 % досліджуваних студентів, християнським обов’язком та символом віри для 36 % досліджуваних. Лише 14 % досліджуваних студентів зазначили, що Сповідь та Євхаристія не має особливого значення у їх житті, 11% – не задумувалися над цим питанням і 2 % – не знають що таке Сповідь та Євхаристія.

Дослідження особливостей релігійності студентів проводилося за допомогою методики „Шкала зрілості релігійних установок” (ШЗРУ), опрацьованої С.Токарським (адаптація О.Яремко). Ця шкала має багатовимірний характер, вона досліджує образ Бога, дотримання релігійних практик, спільнотний вимір релігійності та її динамічний характер.

Образ Бога в уявленнях студентів. Образ Бога складається з трьох частин. У кожній з них респонденти оцінюють своє ставлення до Бога (думки, почуття) та зв’язки з Ним. Відповіді позначаються для кожної пари тверджень за семибальною шкалою. У першій частині виражається своє розуміння Бога (“Думаю, що Бог є”), у другій – власний емоційний стан, який виникає від думок про Бога (“Думки про Бога викликають у мене почуття”...), у третій – характер своїх зв’язків з Богом (“Мої зв’язки з Богом є”...).

Аналіз одержаних результатів показав відсутність статистично значимої різниці між групами студентів ЛНУ ім. Івана Франка та УКУ. Відмінності, які виявлено характеризуються більш позитивними оцінками образу Бога у студентів католицького університету. Результати опитування показали, що в уявленнях більшості студентів Бог є сердечний, вимагаючий, небайдужий, радісний, активний, розуміючий, привабливий та близький. Емоційне ставлення до Бога у більшості досліджуваних студентів ЛНУ та УКУ характеризується почуттям безпеки, свободи, радості, близькості, довіри, приязні. Свої зв’язки з Богом студенти оцінюють як тривалі, багаті, активні, небайдужі, важливі, сталі, самостійні, добровільні, глибинні та радісні .

Участь у релігійних практиках. Шкала дослідження участі в релігійних практиках визначає дотримання таких релігійних практик: участь у неділю та свята у Літургії, відвідування церкви незалежно від свят, регулярне приступання до Тайни Євхаристії, регулярна Сповідь, щоденна молитва, здійснення ввечері іспиту сумління, участь у реколекціях (духовних зустрічах) під час посту,

дотримання посту, читання Святого Письма, читання релігійної літератури. Кожне дотримання вищезазначених практик оцінювалося в один бал. Отже, максимально можливим за цією шкалою було набрати 10 балів (показник активного дотримання релігійних практик). Результати проведеного дослідження показали, що студентам католицького університету властиве дотримання вдвічі більшого числа релігійних практик, ніж студентам ЛНУ ім. Івана Франка. У середньому студенти ЛНУ ім. Івана Франка дотримують 3,55 з 10 релігійних практик, тоді як студенти УКУ – 6,83 з 10 поданих вище релігійних практик (коефіцієнт різниці є статично значимий, дорівнює 0,000).

Динамічний характер релігійності. Про динамізм у релігійності свідчать наявні в ній тенденції розвитку. Усі позитивні зміни в розвитку, які можна спостерігати (та вимірювати), є свідченнями динамічного характеру релігійності, а також розвитку релігійної зрілості. Усі досліджені виміри релігійності, тобто релігійні цінності, релігійне заангажування та відчуття приналежності до релігійної спільноти підлягають розвитку. Додатковим аспектом динамічного характеру релігійності є підвищення мотивації, яка з'являється при її розвитку. Ріст мотивації вказує на збільшення динаміки розвитку релігійності. В "Шкалу Зрілості Релігійних Установок" входить два питання, метою яких є визначення цього показника. Студентам задано питання про час, який вони призначають та хотіли би призначати релігійним справам. Чим більшою є різниця між кількістю часу, який призначається, і тим, який людина хотіла б призначати, тим вищою є сила мотивації до підвищення активності у релігійності. Різниця між кількістю часу, який призначається, та часу, який декларується призначати у студентів ЛНУ ім. Івана Франка та УКУ, є статично значимою (0,009 та 0,003).

Дослідження самооцінки релігійних і життєвих цінностей студентів. Для дослідження самооцінки релігійних і життєвих цінностей студентів застосовано "Опитувальник релігійних цінностей" авторства С. Токарського (адаптація О.Яремко). Завданням студентів було подати цінності та релігійні правди згідно значення, яке вони мають для них, у їх житті, наскільки впливають на нього, будують його (за шкалою, де 1 – зовсім неважливе, 2 – маловажливе, 3 – важливе, 4 – дуже важливе, 5 – одне з найважливіших). Спробуємо коротко описати одержані результати рівня значущості релігійних цінностей у житті студентів :

– Релігія – найважливішим у релігії для досліджуваних студентів є уможливлення пізнання Бога, важливим є те, що релігія дає сенс життя, допомагає жити та творити культуру, цінності;

– Церква – найменше значення відіграє як суспільно-політична організація, важливе значення – як спільнота віруючих людей;

– Сповідь – найважливішим є духовне очищення та поєднання з Богом, важливим – поєднання з ближніми, визнання гріхів та виконані заповіді, найменш важливим – прикрий обов'язок;

– Святе Письмо – найважливішим є як Слово Боже та завжди актуальна життєва мудрість, найменш важливе як історична книжка;

– Подружжя – найважливішим є як зв'язок, який опирається на любов, важливим як зв'язок, встановлений Христом, покликання, дорога до освячення, найменш важливим як зв'язок для продовження роду.

Варто відзначити, що такі релігійні цінності, як милосердя, Божа любов, прощення, справедливість та толерантність відіграють дуже важливу роль у житті досліджуваних студентів. Результати здійсненого дослідження показали, що найважливішим у молитві для студентів є перепрошення та подяка, найменш важливим – молитва як прикрий обов'язок. Для визначення рівня важливості життєвих цінностей студентів необхідно було розташувати дев'ять цінностей відповідно до значення, яке ці цінності відіграють у житті. На першому місці – найважливіше, на останньому – найменш значимі цінності. Досліджувалося значення таких цінностей: гроші (матеріально забезпечене життя), сім'я (щасливе сімейне життя, близькість з коханою людиною), пізнання (інтелектуальний розвиток, розширення свого світогляду), робота (цікава, творча діяльність, використання своїх здібностей), щастя інших (розвиток і вдосконалення інших людей, народу), самовдосконалення (праця над собою, досягнення духовної гармонії), кар'єра (суспільне визнання, повага оточуючих), друзі (наявність добрих та вірних друзів), задоволення (повнота і емоційна насиченість життя). Виявилось, що для досліджуваних студентів на першому місці в ієрархії життєвих цінностей є сім'я, самовдосконалення та друзі, а на останньому – кар'єра та гроші.

Дослідження зв'язку між рівнем задоволення потреб та релігійними цінностями студентів. Завданням досліджуваних студентів було оцінити 15 тверджень, попарно порівнюючи їх між собою. Результати порівнянь записувалися у відповідному бланку методики. Після цього було підраховано кількість балів (тобто виборів), які випали на кожне твердження. Для визначення ступеня задоволення п'яти основних потреб за шкалою підраховано суму балів по п'яти секціях. Узагальнено одержані результати зображено у таблиці 1.

Ступінь задоволеності потреб студентів

	задоволені	частково задоволені	незадоволені
Матеріальні потреби	44 %	53 %	3 %
Потреба у безпеці	28 %	70%	3 %
Соціальні потреби	3 %	55 %	42 %
Потреба у визнанні	24 %	68 %	9 %
Потреба у самовдосконаленні	0%	67 %	33%

Отже, більшості досліджуваних студентів властивим є задоволення, або ж часткове задоволення матеріальних потреб, часткове задоволення потреби у безпеці, визнанні, самовдосконаленні та соціальні потреби. Причому найбільш високим є ступінь незадоволення соціальних потреб студентів.

Проведений кореляційний аналіз показав, що існує зв'язок між задоволенням одних потреб і незадоволенням інших потреб. Зокрема, чим більшим є задоволення потреби у визнанні, тим меншим є задоволення потреби у безпеці ($r=-0,468$). Поза тим, виявлено також наявність негативного кореляційного зв'язку між задоволенням потреби у самореалізації та задоволенням матеріальних потреб ($r=-0,400$) і потреби у безпеці ($r=-0,655$). Чим більшим є задоволення потреби у самореалізації, тим меншим є задоволення матеріальних потреб та потреб у безпеці.

Підсумовуючи проведений кореляційний аналіз, виявлено наявність таких зв'язків між задоволенням потреб та релігійними цінностями студентів:

- чим більшим є незадоволення матеріальних потреб, тим менша самооцінка знання своїх обов'язків у церкві ($r=-0,477$);
- чим більшим є незадоволення потреби у безпеці, тим вища самооцінка "відпущення гріхів" як вищої релігійної цінності ($r=0,382$);
- чим більшим є незадоволення потреби у безпеці, тим нижча самооцінка знання своїх обов'язків у церкві ($r=-0,390$);
- чим більшим є задоволення потреби в безпеці, тим менше взаємодія з Богом викликає у студентів почуття зневолення та загрози і тим більше викликає почуття свободи та безпеки;
- чим більшим є незадоволення соціальної потреби, тим більшого значення відіграє проповідь у ціннісній структурі студентів ($r=0,403$);
- чим більшим є задоволення соціальної потреби, тим більше значення відіграє милосердя у ціннісній структурі студентів ($r=-0,381$);

- чим більшим є незадоволення потреби у визнанні, тим більше значення молитви як перепрошення ($r = 0,506$) та подяки ($r = 0,426$) у ціннісній структурі студентів,
- чим більшим є незадоволення потреби у самореалізації, тим більше значення релігії як культурного феномена у ціннісній структурі студентів ($r = 0,525$),
- чим більшим є незадоволення потреби у самореалізації, тим менш невимагаючим є образ Бога у студентів ($r = -0,410$).

Висновки. Підсумовуючи результати дослідження, визначимо характерні соціально-психологічні особливості релігійності студентської молоді. Отже, релігійності студентської молоді властиві:

- висока оцінка ролі віри, молитви, Сповіді та Євхаристії у своєму житті, усвідомлення значення віри, релігії, церкви;
- наявність позитивного образу Бога (в уявленнях більшості студентів Бог є сердечний, вимогливий, небайдужий, радісний, активний, розуміючий, привабливий та близький);
- оцінка своїх зв'язків з Богом як глибоких, тривалих та добровільних;
- бажання розвивати свою релігійність;
- дотримання незначної кількості релігійних практик;
- невизначеність, або ж низький рівень усвідомлення свого зв'язку з Церквою; надання переваги особистому, „поза церковному” контакту взаємодії з Богом;
- найважливішим у релігії для студентів є можливість пізнання Бога, важливим є те, що релігія дає сенс життя, допомагає жити та творить культуру, цінності; найменше значення у житті студентів церква відіграє як суспільно-політична організація, важливе значення – як спільнота віруючих людей; у Сповіді найважливішим є духовне очищення та поєднання з Богом, важливим – поєднання з ближніми, визнання гріхів та виконання заповідей, найменш важливим – прикрий обов'язок; Святе Письмо є найважливішим як Слово Боже та актуальна життєва мудрість,
- висока самооцінка значущості таких цінностей, як милосердя, Божа любов, прощення, справедливість і толерантність.

Виявлено наявність кореляційного зв'язку між рівнем задоволення потреб і релігійними цінностями студентів.

Отже, релігійність досліджуваних студентів характеризують високі показники самооцінки значущості вищих релігійних цінностей, позитивні оцінки своїх почуттів з Богом та прагнення до розвитку своєї релігійності. А з іншої сторони – спостерігається

низький рівень дотримання релігійних практик, відсутність глибокого відчуття приналежності до Церкви та низька оцінка значення Церкви як інституції. Результати дослідження підтверджують тенденцію до більш „внутрішньої, особистісної, позаінституційної” релігійності у студентів.

Практична значимість роботи полягає у можливості врахування одержаних у результаті проведеного дослідження даних у психологічній практиці. Результати дослідження сприятимуть глибшому розумінню ціннісної сфери релігійності студентської молоді. Новизна дослідження полягає у розгляді широкого спектра студентських уявлень про релігію, Бога, аналізі зв'язку між релігійними цінностями та задоволенням потреб.

Список використаних джерел

1. Allport G.W. *Osobowość i religia*. – Warszawa: IW Pax., 1988.
2. Domagała H., Grzymała-Moszczyńska H., Socha P. (red.). *Psychologia religii*. – Kraków: UW Skrypty uczelniane 477, 1984.
3. Krok D. *Religijność a jakość życia w perspektywie mediatorów psychologicznych*. – Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, 2009
4. Makselon J. *Psychologia dla teologów*. – Kraków: PAT, 1995.
5. Pascarella E. T., Terenzini P. T. *How college affects students: Findings and insights from twenty years of research*. – San Francisco, CA: Jossey-Bass, 1991.
6. Rokeach M. *Attitudes and Values*. New York – London, 1968.
7. Tokarski S. *Dojrzałość religijna osób należących do Wspólnot Neokatechumenalnych*. – Płock: Płocki Instytut Wydawniczy, 2001.
8. Waleśa Cz. *Rozwój religijności człowieka*. // S. Górz (red.). *Podstawowe zagadnienia psychologii religii*. – Kraków: Wydawnictwo WAM, 2006.

The results of empiric research of religiousness in the sample of young adults in are presented in the article. The study confirms the correlation between the level of satisfaction of needs and religious values. Students religiosity is characterized by the high level of meaningfulness of religious values, positive relationships with God and the will to develop own religiosity. And from other side – there is a low level of participating in religious practices, absence of the feeling of belonging to Church. Research results confirm a tendency to more internal, personal and non-institutional religiosity in the sample of students.

Keywords: religious and life values, God image, religiosity.

Отримано: 14.08.2011